

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002388

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбул Тарас Олександрович

2. Taras Gorbul

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Культурологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теоретичні засади культурології

Дата захисту: 21-06-2024

Спеціальність за освітою: Маркетинг

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 5861; ДФ 26.850.037

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.15.65, 13.07.27, 13.01.30

Тема дисертації:

1. Діджиталізація культурної спадщини в контексті соціокультурних трансформацій XXI століття
2. Digitalization of cultural heritage in the context of sociocultural transformations of the 21st century

Реферат:

1. У дисертації представлено результати дослідження феномену діджиталізації культурної спадщини в контексті соціокультурних трансформацій XXI століття. Вперше в сучасній культурології розкрито сутність діджиталізації у її ціннісно-смысловому вимірі та як інноваційної технології у глобальній цифровізації культури. Застосування діджиталізації дозволяє зберігати та відновлювати культурну спадщину, зокрема національну культурну спадщину України, для її популяризації та інтеграції у світовий культурний простір. Визначено, що наукова література з проблематики культурної спадщини є репрезентативною та пов'язана з працями культур-філософського, історико-культурного, мистецтвознавчого, соціокультурного характеру. Це дозволило простежити еволюцію розвитку культурної спадщини в загальносвітовому та українському науковому вимірі, у контексті соціокультурних трансформацій, включаючи розвиток цифрової культури та діджиталізації у сфері культурної спадщини. Аргументовано, що дослідження соціокультурних трансформаційних змін, пов'язаних із поширенням цифрової культури мають чималу історію, пройшовши

шлях від аналізу «віртуальної реальності», «кіберпростору», «кіберкультури» до теорії нових медіа, діджиталізації багатьох сфер, включаючи культурну спадщину. Це розширює можливості збереження, відтворення та репрезентації й наближення здобутків національних культур для світової спільноти. Обґрунтовано, що основне коло понятійно-категоріального апарату дослідження, яке має міждисциплінарний характер, складають поняття, що формуються умовними тематичними блоками сфери цифрової культури, сфери культурної спадщини та похідні від них. Поняття «діджиталізація культурної спадщини» інтерпретовано як процес в межах цифрової культури, який завдяки трансформації традиційних аналогових елементів, інформації, даних, процесів або послуг у цифрову форму, сприяє поліпшенню доступності, ефективності та швидкості обробки і обміну інформацією, створює нову соціокультурну динаміку та сприяє комунікації між членами соціуму. Цифрові колекції об'єктів культурної спадщини стають не тільки джерелом даних для дослідження культури, але й самі формують способи створення та поширення культурного контенту. Доведено, що взаємодія з цифровими технологіями переходить із віртуального виміру в матеріальний план, роблячи цифровий об'єкт чи послугу звичайним аспектом дійсності. Сучасні цифрові технології відіграють значущу роль у збереженні та популяризації культурної спадщини, надаючи нові можливості для дослідження, збереження та доступу до артефактів. Серед них: цифрові архіви, бази даних, віртуалізація, доповнена реальність, комп'ютерна графіка, 3D моделі, інтерактивні додатки, мультимедійні експозиції, відео та аудіоматеріали. Діджитал-інструменти набувають виняткового значення у збереженні та репрезентації культурної спадщини, формуючи віртуальні колекції та задаючи вектор формування цифрових мережевих закладів культури, музеїв, галерей. Встановлено, що завдяки діяльності міжнародних інституцій створюються платформи для діалогу, обміну та співпраці між галузями археології, історії, мистецтва, програмування, Big Data та інженерії, виробляючи багатокультурні високотехнологічні продукти для користувачів, повертаючи історичну спадщину в сучасне життя. Оцифрування культурної спадщини європейських країн спирається на нові цифрові ресурси, які створюють, поширюють, застосовують та зберігають важливі дані та інноваційні форми представлення об'єктів. Це надає більше можливостей для дослідження культурної спадщини, освіти, навчання та обміну інформацією. Обґрунтовано, що в контексті цифрової трансформації культурної спадщини в Україні існують виклики, пов'язані з глобалізацією та новими цифровими технологіями: збереження самотності, економічні бар'єри та доступ до інформації, зміна статусу інформації та комунікації. Також виклики, пов'язані з війною: запобігання руйнації та незаконному відчуженню культурної спадщини, її охорона та реституція. Паралельно виникає питання діджиталізації культурної спадщини на всіх рівнях та пошук практичних рішень залежно від її типу та регіону. У ході дослідження акцентовано увагу на важливості подолання викликів та наступних рекомендацій: розробка стандартів для уніфікації підходів у цифровому середовищі, забезпечення ефективного обміну культурною інформацією; доступ користувачів до цифрової культурної спадщини; роль маркетингу; розробка справедливих правил авторського права; визначення стратегії для створення та використання баз даних для систематизації та збереження цифрової культурної спадщини. Ці рекомендації допоможуть Україні ефективно діджиталізувати культурну спадщину, уникнути викликів та забезпечити доступ і збереження культурних цінностей. Ключові слова: діджиталізація, діджиталізація культурної спадщини, цифрова культура, соціокультурний простір, соціокультурні трансформації, інформаційні та комунікаційні технології, артефакти, збереження культурної спадщини.

2. The dissertation presents the results of research on the phenomenon of digitalization of cultural heritage in the context of socio-cultural transformations of the 21st century. For the first time in contemporary cultural studies, the essence of digitization in its value-based dimension and as an innovative technology in the global digitization of culture was revealed. The use of digitization allows preserving and restoring cultural heritage, in particular the national cultural heritage of Ukraine, for its popularization and integration into the world cultural space. It has been determined that the scientific literature on the issues of cultural heritage is representative and related to works of a cultural-philosophical, historical-cultural, art history, socio-cultural nature. This made it possible to trace the evolution of the development of cultural heritage in the global and Ukrainian scientific dimension, as well as in the context of socio-cultural transformations, including the development of digital culture and digitization in

the field of cultural heritage. It has been argued that research on socio-cultural changes associated with digital culture has evolved significantly, progressing from analyzing "virtual reality", "cyberspace", "cyberculture" to new media theory and the digitization of spheres, including cultural heritage. This expands preservation, reproduction, and representation possibilities, bringing national cultures closer to the global community. It has been substantiated that the core of the interdisciplinary research's conceptual apparatus consists of concepts formed by conditional thematic blocks of digital culture, cultural heritage, and their derivatives. The "digitalization of cultural heritage" transforms traditional analog elements, enhancing accessibility, efficiency, and speed of information processing and exchange, creating new sociocultural dynamics and promoting communication. It has been proven that interaction with digital technologies transitions from the virtual dimension into the material realm, making digital objects and services commonplace. Modern digital technologies play a significant role in preserving and popularizing cultural heritage, offering new research, preservation, and access opportunities, including digital archives, catalogs, databases, virtualization, augmented reality, 3D models, interactive applications, multimedia exhibitions, video stories, and audiovisual materials. Digital tools are crucial for digitizing and representing cultural heritage, forming virtual collections, and developing digital network cultural institutions, museums, and galleries for public viewing. Thanks to international institutions construct open platforms for dialogue, exchange, and cooperation between archaeology, history, art, programming, Big Data, and engineering, producing multicultural high-tech products for users and integrating historical heritage into contemporary life. Digitization in European countries relies on new resources for creating, distributing, applying, and preserving data and innovative objects, enhancing opportunities for cultural heritage research, education, training, and information exchange. It has been substantiated that in the context of digital transformation of cultural heritage in Ukraine, challenges arise from globalization and new digital technologies, including authenticity preservation, economic barriers, access to information, and changing information and communication status. War-related challenges include preventing destruction, illegal alienation, conservation, preservation, and restitution of cultural heritage. Additionally, digitizing cultural heritage and finding region-specific practical solutions are essential. During the research, emphasis was placed on addressing challenges and making recommendations: developing standards to unify approaches in the digital environment for effective exchange of cultural information; ensuring user access to digital cultural heritage; the role of marketing; developing fair copyright rules; defining a strategy for creating and using databases to systematize and preserve digital cultural heritage. These recommendations can help Ukraine effectively digitize its cultural heritage, overcome challenges, and ensure greater access and preservation of cultural values. Keywords: digitization, digitization of cultural heritage, digital culture, sociocultural space, socio-cultural transformations, information and communication technologies, artifacts, preservation of cultural heritage.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Горбул Т. О. Культурна спадщина в умовах розвитку сучасної цифрової культури. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрямок «Культурологія». 2022. № 43. С. 57–58. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi43.580>
- Горбул Т. О. Еволюція поняття «культурна спадщина»: теоретико-методологічний аспект. Культурологічна думка. 2023. № 23 (1). С. 178–187. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-23-2023-1.178->

- Горбул Т. О. Діджиталізація культурної спадщини в Україні: аналіз особливостей в контексті розвитку цифрової культури. *Культурологічний альманах*. 2023. Вип. 4. С. 212–218. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.4.29>
- Горбул Т. О. Культурна спадщина в контексті освітньої програми Digital Humanities (досвід естонських та українських ЗВО). *Культурна спадщина: інноваційні підходи та сталий розвиток: Тези міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 вересня 2022 року*. Львів, 2022. С. 68–71.
- Горбул Т. О. Диджиталізація як сучасний спосіб збереження культурної спадщини. *International scientific conference «The influence of culture and art on the value orientations of civilization in war and post-war times»: conference proceedings (August 30–31, 2022. Riga, the Republic of Latvia)*. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. С. 51–54. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-237-1-11>
- Горбул Т. О. Культурна спадщина в контексті досліджень кіберкультури та цифрової культури. *Культура і мистецтво: сучасний 11 науковий вимір: матеріали VI Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во культ. України та інформ. політики; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец.; Київ. націон. універ. кул. і мист.; Наук. тов. студ., асп., доктор. І молод. вч. (Київ, 03 листопада 2022 р.)*. Київ: НАКККиМ, 2022. С. 19–20.
- Горбул Т. О. Дигіталізація культурної спадщини в контексті сучасних наукових досліджень цифрової культури. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 10 листопада 2022 р.)*. Київ: НАКККиМ, 2022. С. 32–33.
- Горбул Т. О. Етичний аспект диджиталізації культурної спадщини. *Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії]*. Випуск 48: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток освіти і науки як стратегія формування культури майбутнього» (02 грудня 2022 р.). Київ : ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2022. С. 9–20.
- Горбул Т. О. Диджиталізація культурної спадщини як напрям музейної педагогіки. *Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 1–2 грудня 2022 р. / за наук. ред. С. О. Довгого*. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. С. 49–52.
- Горбул Т. О. Репрезентація культурної спадщини України в сучасному цифровому вимірі. *Пам'ятки писемності та культури: вивчення, збереження, популяризація : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з між- нар. участю до 100-річчя Музею книги відділу рідкісних видань та рукописів Одес. нац. наук. б-ки, Одеса, 6–7 груд. 2022 р. / упоряд. Г. М. Шпак ; відп. ред. Арюпіна Л. В. ; пер. з англ.: А. Р. Коцюруба, Н. М. Дибя; ред.: Н. Г. Майданюк, І. С. Шелестович*. Одеса, 2023. С. 249–251.
- Горбул Т. О. Культурологічні аспекти дослідження диджиталізації культурної спадщини в умовах війни. *Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (с. Світязь Шацького району Волинської області, 16–18 червня 2023 року) ; Волинський національний університет імені Лесі Українки*. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С.22–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-4>
- Горбул Т. О. Репрезентація теми диджиталізації культурної спадщини в соціальних медіа. *Філософія та публічні комунікації: інформаційний простір сучасної культури : матеріали міждисциплінарного круглого столу, приуроченого пам'яті української журналістки, публіцистки, громадської діячки, головного редактора газети «Освіта», члена Національної спілки журналістів України Коноваленко Ольги Степанівни, 27 жовтня 2023 року*. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 100–102. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-349-4-29>
- Gorbul T., Rusakov S. Cultural heritage in the context of digital transformation practices: experience of Ukraine and the Baltic States. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8. № 4. P. 63–72. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-4-58-69>. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full->

record/WOS:000943785600023 (Web of Science)

- Горбул Т. О. Взаємозв'язок проблематики гуманітарної експертизи з діджиталізацією сучасної культури. Humanistic expertise as a strategy for developing the future culture : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. Pp. 67–81. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-262-3-4>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0120U105692

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Овчарук Ольга Володимирівна
2. Ovcharuk Olga V.

Кваліфікація: д. культ., проф., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Виткалов Сергій Володимирович
2. Sergiy V. Vytkafov

Кваліфікація: д. культ., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5345-1364

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трач Юлія Василівна

2. Yuliia Trach

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добровольська Вікторія Василівна

2. Viktoriia V. Dobrovolska

Кваліфікація: д. соц. ком., професор, 27.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна

2. Anastasiia Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6706-7937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Денисюк Жанна Захарівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Денисюк Жанна Захарівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Терещенко А. С.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна